

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2818/2024
20.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Надежде Видић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Косановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Београд, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5291/22 од 01.03.2023. године, у седници одржаној 20.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5291/22 од 01.03.2023. године, става првог изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју П1 77/21 од 31.10.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се усвоје у целини непресуђени тужбени захтеви тужиоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у виду изгубљене зараде („нето“ – без пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање) у периоду од 01.06.2003. године до 13.01.2005. године и у периоду од 03.09.2005. године до 31.01.2022. године, исплати износ од 11.344.940,07 динара са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоца, као запосленог, пријави на обавезно социјално осигурање Покрајинском ПИО фонду Нови Сад за периоде: а) почев од 30.05.2003. године (као првог дана незаконитог престанка радног односа) до 13.01.2005. године (као дана враћања тужиоца на рад) и б) почев од 03.09.2005. године (као првог дана престанка радног односа). Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да за тужиоца на све износе изгубљене зараде из става другог изреке ове пресуде обрачуна прописане доприносе за обавезно социјално осигурање, и то: ПИО доприносе и доприносе за здравствено осигурање по прописаним стопама на дан плаћања свих наведених доприноса и да за тужиоца, као осигураника, плати обрачунате износе ПИО доприносе

Покрајинском фонду за ПИО осигурање Нови Сад, а обрачунате износе доприноса за здравствено осигурање Покрајинском заводу за здравствено осигурање Нови Сад, на прописане рачуне јавних прихода. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неискоришћених годишњих одмора у периоду од 01.01.2003. године до 31.12.2021. године исплати 974.437,29 динара, са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом шестим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.372.700,00 динара са затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5291/22 од 01.03.2023. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора у периоду од 01.01.2003. године до 31.12.2021. године у износу од 974.437,29 динара, са каматом. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је укинута у преосталом делу и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је радни однос незаконито престао, те је у спорном периоду од 31.05.2003. године до 13.01.2005. године, био незапослен и није остваривао приходе по основу рада, након чега је враћен на рад код тужене у периоду од 14.01.2005. године до 02.09.2005. године, а од 03.09.2005. године је поновно незапослен. Тужилац је почев од 07.01.1988. године корисник права по основу преостале радне способности и у том својству је радио код тужене све до првог престанка радног односа, затим је у периоду од 25.04.2010. године до 20.05.2011. године био корисник права на новчану накнаду, а почев од 21.05.2011. године на основу решења Покрајинског ПИО Фонда прима инвалидску пензију у висини од 50%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд на основу члана 191 Закона о раду оценио да тужиоцу за период у коме је био под незаконитим отказом припада право на накнаду штете у висини изгубљене зараде са припадајућом затезном каматом, ПИО доприносима и доприносима за обавезно здравствено осигурање, као и право на накнаду штете због неискоришћених годишњих одмора.

Према становишту другостепеног суда, захтев тужиоца за накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора није основан јер тужилац у спорном периоду није ефективно радио, док је у преосталом делу, када је реч о потраживању на име накнаде штете због изгубљене зараде оценио да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 108. Закона о раду, јер није узео у обзир евентуално остварене приходе тужиоца у спорном периоду из ког разлога је у преосталом делу првостепена пресуда укинута и предмет враћен на поновно суђење.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора у спорном периоду у коме је био под незаконитим отказом.

Према одредби члана 108. став 1. Закона о раду ("Сл. гласник РС", бр. 70/01,73/01), важећег у делу утуженог периода, ако суд донесе правноснажну одлуку

којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, запослени има право да се врати на рад, ако то захтева. Ставом 2. истог члана прописано је да је послодавац дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту или уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање.

Одредбом члана 191. став 1. сада важећег Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05...95/2018), ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање, за период у коме запослени није радио. Ставом 2. прописано је да се накнада штете из става 1. овог члана утврђује се у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајуће порезе и доприносе у складу са законом, у коју не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награда и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца.

Поштујући цитиране одредбе закона материјална одговорност послодавца у случају незаконитог престанка радног односа има за циљ успостављање пређашњег материјалног стања запосленог, што значи да се накнада штете досуђује у износу који је потребан да се материјална ситуација оштећеног доведе у стање у коме би била да није донета незаконита одлука послодавца о отказу. Запосленом се за време у коме је био под незаконитим отказом, признаје накнада штете у виду изгубљене зараде за време у коме није радио у континуитету.

Запослени, па и овде тужилац, међутим, нема право на накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора, како то правилно закључује и другостепени суд. Наиме, имајући у виду саму сврху и циљ установљавања наведеног законског права на годишњи одмор, а то је одмор запосленог од рада и обнављање енергије, те чињеницу да за време незаконитог отказа запослени није ефективно радио, тужиоцу ово право не припада, јер је условљено фактичким радом запосленог, који у спорном периоду није обављен. Стога су неосновани наводи ревизије тужиоца да кривицом послодавца није користио годишњи одмор, с обзиром на то да у спорном периоду није радио односно није имао ефективни рад.

Имајући у виду наведено, применом чл. 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је применом члана 165. став 1. у вези члана 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер тужилац није успео у овом поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић